

ISSN:1306-3111

e-Journal of New World Sciences Academy
2010, Volume:5 , Number:4 , Article Number:1C0266

EDUCATION SCIENCES

Received: June 2010
Accepted: September 2010
Series : 1C
ISSN : 1308-7274
© 2010 www.newwsa.com

Fatih Başçiftçi

Seray Özen

Ahmet Doyduk

Selçuk University
basciftci@selcuk.edu.tr
Konya-TURKEY

**SELÇUK ÜNİVERSİTESİ TEKNİK EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN BENLİK VE
MESLEKİ BENLİK SAYGILARININ İNCELENMESİ**

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, ilk yetişkinlik çağındaki bireylerin benlik ve mesleki benlik saygısı arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Alt problemler olarak öğrencilerin benlik saygıları hakkında bilgi toplanması, öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüme karşı tutumları, öğrencilerin benlik saygıları ile sahip olacakları mesleğe karşı duydukları saygı arasında fark olup olmadığı incelenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu Selçuk Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören 18-28 yaş arası 106' sı kız 587' si erkek olmak üzere toplam 693 öğretmen adayı oluşturmuştur. Araştırma sonucunda öğrenim gören öğrencilerin benlik ve mesleki benlik saygıları cinsiyet, yaş, sınıf ve bölüm değişkenlerine göre incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Benlik, Benlik saygısı, mesleki benlik saygısı, benlik kavramı, öğretmen adayı

**COMPARISON OF PERSONALITY AND SELF-ESTEEM FOR CAREER AT SELÇUK
UNIVERSITY FACULTY OF TECHNICAL EDUCATION**

ABSTRACT

The purpose of this study is to reveal the relationship between professional self-esteem and self-esteem of adolescent individuals. Collecting information about students' self-esteem, attitudes of students toward their departments in the faculty, whether a difference between their self-esteem with their respect for the profession that they will have in future was investigated as sub-problems. A research on teacher candidates studying at Konya Selcuk University, Faculty of Technical Education was done and self-esteem according to the age difference and attitudes toward the profession observed in this study which is conducted on students aged between 18-28. 693 students of Faculty of Technical Education consisting of 106 female and 587 male was participated in the research. A questionnaire is prepared for students under this research. Questions about self-esteem and professional self-esteem are included separately in the survey. According to the results of the survey Professional self-esteem and self-esteem of students were examined in accordance with certain variables.

Keywords: Personality, Self-esteem, Professional Self-esteem, Respect of Professional Self-esteem, teacher candidate

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Bireyin kendini değerlendirmesi sonucunda ulaştığı benlik kavramını onaylamasından doğan, beğeni ve kabul durumuna benlik saygısı adı verilir [1]. Benlik saygısı, kişiliğin önemli bir parçası olarak, bireyin hayatının tüm yönlerini etkileyerek onun davranışlarına yön verebilmektedir. Kişilik gelişiminde önemli bir yer tutan ve birey için önemli olan algı, duygu ve düşüncelerin bir bütünü olan benlik saygısı, bireyin sosyalleşme ve seçimlerin yapılması gibi konularda önemli bir rol oynamaktadır [2]. Kişide kendisini tanımak amaçlı yönelttiği soruların yanıtlarına göre cinsel, toplumsal ve mesleki kimlik öğeleri yerleşmeye başlar. Birey kendisi hakkında değerlendirmeler yaparken, bir yandan da dış dünya ile etkileşimlerinden kendisiyle ilgili bazı çıkarsamalara ulaşır. Böylece kendisiyle ilgili olarak olumlu ya da olumsuz görüşe varması, kendisini değerli görüp görmemesi, onun benlik saygısını belirler [3]. Yavuzer'e (1996) göre benlik saygısı; bireyin ne olduğu ile ne olmak istediği arasındaki farka ilişkin duygularını gösterir [4]. Benlik saygısı, insanların birey olarak, değerleri konusunda ulaştıkları kanıdır. Kendi benlik kavramını beğenmesi, onaylaması ve kendinden hoşnut olmasıdır [5].

Benlik saygısı, yüksek ve düşük benlik saygısı olarak ele alınmaktadır. Kişinin benlik kavramı ile ideal benliği arasında geniş bir uyumsuzluk varsa düşük benlik saygısından, tersi durumda ise yüksek benlik saygısından bahsedilir [6]. Düşük benlik saygısının bir uzantısı olan zayıf özgüvenin göstergeleri olarak; fazlasıyla bağımlı olmak, karamsar ve kaderci olmak, kendini hiçbir şekilde iyi bulmamak, aşırı mükemmeliyetçilik, yeni durumlardan aşırı derecede ürkmek, okulu bırakmak, kendini her yönden eleştirmek, herkesin kendinden üstün olduğuna inanmak, yalnız ve izole olmak, yakın ve derin duygusal ilişkiler kuramamak, kendini sevilmez biri gibi görmek, bazen intiharı düşünmek, katı ve esneklikten uzak olmak, karamsar olmak, reddedilmekten korkmak, yanlış yapmaktan ve başarısızlıktan ürkmek, kararsızlık, kendini reddetmek, başkalarına hükmetmek, eleştiriye karşı aşırı duyarlı olmak, değişime karşı koymak, sürekli mutsuz olmak, kendinden utanmak, hayatı yaşamaya değmez gibi hissetmek gibi özellikler görülmektedir [7]. Yüksek benlik saygısına sahip insanlar ise başarılı olma beklentisi içindedirler. Başarı beklentisi, başarısızlık durumunda hemen vazgeçme eğiliminde olan düşük benlik saygısına sahip insanlardan daha çok sürer [3]. Sağlıklı düzeyde benlik saygısı gelişmiş çocuklar, genellikle kendilerini değerli ve sevecen hissederler, kendi güç ve kapasitelerine inanır ve dışa açılıp daha çok öğrenme isteği duyarlar [8].

Benlik saygısı, kişiliğin önemli bir parçası olarak, bireyin hayatının tüm yönlerini etkileyerek onun davranışlarına, kişiliğine, yeteneklerine, yeteneklerini kullanmaya ve meslek seçimine yön verebilmektedir [9].

Meslek seçimi, meslek gelişimi sürecinin en önemli aşamasıdır. Her gencin belli bir dönemde icra edeceği mesleğini belirtmesi beklenir. Super ve Crities (1963)'in "araştırma dönemi" adını verdiği 14-24 yaş diliminin ilk yılları kişinin ilgilerini yeteneklerini ve değerlerini tanıdığı ve benlik tasarımı geliştirdiği bir dönemdir [10]. Bu dönemde gencin, meslek alanları arasında bir veya bir kaçına yönelerek meslek tercihlerini billurlaştırması beklenir. Genellikle 14-18 yaşları kapsayan bu dönemde gençler, meslekleri, düzey alanlarını dikkate alarak incelemekte birçoklarını eleyerek seçenek sayısını azaltmaktadır [10].

2. ÇALIŞMANIN AMACI ve ÖNEMİ (RESEARCH AIM And SIGNIFICANCE)

Bu araştırmada; Selçuk Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesinde (SUTEF) öğrenim gören 18-28 yaş arası öğretmen adaylarının benlik saygıları ve mesleki benlik saygıları arasında anlamlı bir fark olup olmadığı incelenmiştir. Bu amaçla aşağıda belirtilen alt problemlere cevap aranması amaçlanmıştır.

- 1) Cinsiyete göre benlik saygısı ve mesleki benlik saygısı düzeyleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- 2) Yaş değişkenine göre benlik saygısı ve mesleki benlik saygısı düzeyleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- 3) Sınıf değişkenine göre benlik saygısı ve mesleki benlik saygısı düzeyleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- 4) Bölüm değişkenine göre benlik saygısı ve mesleki benlik saygısı düzeyleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Araştırma kapsamında; SUTEF ilk yetişkinlik dönemi öğrencilerinde benlik saygısı ve mesleki benlik saygısı belirtileri araştırılmıştır. Farklı kültürlerden gelen kişilerin araştırma kapsamına alınmasıyla ülkemizde meslek saygısı hakkındaki araştırmaların kapsamı genişletilerek mesleğin benlik saygısı ile uyumu hakkında sonuç çıkarma imkanı bulunmuştur.

3. YÖNTEM (METHOD)

3.1. Araştırma Modeli (Research Model)

Bu araştırma, ilişkisel tarama türünde bir araştırmadır. Bu yönüyle önceden belirlenmiş alt amaçlar doğrultusunda bir takım değişkenler arasında ilişkiler ve farklılıklar betimlemeye çalışılmıştır.

3.2. Evren (Population)

Bu araştırmanın evrenini 2009-2010 öğretim yılında SUTEF Elektronik Eğitimi, Bilgisayar Eğitimi ve Otomotiv Eğitimine devam eden öğrenciler oluşturmaktadır.

3.3. Ölçme Araçları (Measurement Tools)

Bu araştırmada Arıçak (1999) tarafından geliştirilen Benlik Saygısı Ölçeği ve Mesleki Benlik Saygısı Ölçeği ile bir kişisel bilgi formu kullanılmıştır.

Arıçak (1999) tarafından geliştirilen Benlik Saygısı ölçeği (Self-Esteem) ölçeği 32 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı 0.90 (n=152), test tekrar güvenirlik katsayısı 0.70'dir (n=92, p<0.01). Ölçeğin kapsam geçerliliği dokuz farklı üniversiteden 34 uzman görüşü ile sağlanmıştır. Yapı geçerliliğini test etmek için faktör analizi tekniği kullanılmıştır. Rosenberh benlik saygısı ölçeği ile benzer ölçekler geçerlik katsayısı ise, 0.69 (n=92, p<0.01) olarak bulunmuştur.

Arıçak (1999) tarafından geliştirilen Mesleki Benlik Saygısı ölçeği (Vocational Self-Esteem) ölçeği 30 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı 0.93 (n=152), test tekrar güvenirlik katsayısı 0.90'dir (n=92, p<0.01). Ölçeğin kapsam geçerliliği dokuz farklı üniversiteden 34 uzman görüşü ile sağlanmıştır. Yapı geçerliliğini test etmek için faktör analizi tekniği kullanılmıştır.

4. BULGULAR (FINDINGS)

Araştırma kapsamında SUTEF' de eğitim gören toplam 693 öğrenciye anket uygulanmıştır. Anket sonuçlarının değerlendirilmesi aşağıda verilmiştir.

Tablo 1. Cinsiyet Dağılımı
(Table 1. Sexuality Dispersion)

	F	Yüzde (%)
ERKEK	587	84.7
KIZ	106	15.3
TOPLAM	693	100.0

Tablo1; araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet dağılımını vermektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %84.7'si erkek, %15.3'ü kızdır.

Tablo 2. Bölüm Dağılımı
(Table 2. Section Dispersion)

	Frekans	Yüzde (%)
Bilgisayar	276	39.8
Elektronik	82	11.8
Otomotiv	335	48.4
Toplam	693	100.0

Tablo 2; araştırmaya katılan öğrencilerin bölüm dağılımını vermektedir. 693 katılımcının %39.8'i bilgisayar, %11.8'i elektronik, %48.4'ü otomotiv öğretmenliğinde öğrenim görmektedir.

Tablo 3. Sınıf Dağılımı
(Table3. Class Dispersion)

	Frekans	Yüzde (%)
1. Sınıf	229	33.0
2. Sınıf	165	23.8
3. Sınıf	191	27.6
4. Sınıf	108	15.6
Toplam	693	100.0

Tablo 3; katılımcıların sınıf dağılımını vermektedir. Elde edilen sonuçlara göre; katılımcıların %33'ü birinci sınıf, %23.8'i ikinci sınıf, %27.6'sı üçüncü sınıf ve %15.6'sı dördüncü sınıfta öğrenim görmektedir.

Tablo 4. Cinsiyet Değişkenine Göre Benlik Saygısının İncelenmesi
(Table 4. Observing by Sexuality Variable with Self-Esteem)

	Cinsiyet	n	\bar{X}	Ss	t
Benlik Saygısı	Erkek	587	90.76	8.27	2.315*
	Kız	106	88.79	6.75	

* $p < 0.05$

Tablo 4 incelendiğinde kız öğrencilerinin benlik saygısı puanlarının ortalamasının 88.79, erkek öğrencilerin ortalamasının ise 90.76 olduğu görülmektedir. Ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığını ortaya koymak amacıyla hesaplanan t değerinin ($t=2.315$, $p < .05$) .05 düzeyinde anlamlı bir farkı ifade ettiği görülmektedir. Bu araştırmada erkek öğrenciler kız öğrencilere göre daha yüksek benlik saygısına sahiptirler. Analiz sonuçlarına göre; cinsiyet değişkeni ile benlik saygısı arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir.

Tablo 5. Cinsiyet Değişkenine Göre Mesleki Benlik Saygısının İncelenmesi
(Table 5. Observing by Sexuality Variable with Professional Self-Esteem)

	Cinsiyet	n	\bar{X}	Ss	t
Mesleki Benlik Saygısı	Kız	398	92.16	6.93	1.041
	Erkek	145	92.94	7.80	

* $p>0.05$

Tablo 5; incelendiğinde kız öğrencilerinin mesleki benlik saygısı puanları ortalamasının 92.16, erkek öğrencilerin ise 92.94 olduğu görülmüştür. Ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığını ortaya koymak amacıyla hesaplanan t değerinin ($t=1.041$, $p>0.05$) .05 düzeyinde anlamlı bir farkı ifade etmediği görülmektedir. Tablo 5' e göre cinsiyet değişkeni ile mesleki benlik saygısı arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir.

Tablo 6. Yaş Değişkenine Göre Mesleki Benlik Saygısı Analizi
(Table 6. Analyses of Age Variable with Professional Self-Esteem)

		KT	sd	KO	F	P
Mesleki Benlik Saygısı	Gruplar Arası	1344.443	12	112.037	1.933	0.028
	Diğer Grup İçi	39418.123	680	57.968		
	Toplam	40762.566	692			

* $p<0.05$

** $p<0.01$

Yukarıdaki Tablo 6, yaş değişkeni ile mesleki benlik saygısı düzeyleri arasındaki ilişkiyi vermektedir. Tablo incelendiğinde aynı yaş grubundaki bireyler ile farklı yaş grubundaki bireyler arasında mesleki benlik saygısı düzeyi açısından bir fark olduğu sonucuna varılmıştır. Elde edilen sonuca göre yaş değişkeninin mesleki benlik saygısı üzerinde etkili olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 7. Yaş Değişkenine Göre Benlik Saygısı Analizi
(Table 7. Analyses of Age Variable with Self-Esteem)

		KT	sd	KO	F	P
Benlik Saygısı	Gruplar Arası	872.102	12	72.675	1.114	0.345
	Grup İçi	44374.056	680	65.256		
	Toplam	45246.159	692			

* $p>0.05$

** $p<0.01$

Tablo 7 incelendiğinde aynı yaş grubunda öğrenim gören öğrenciler ile farklı yaş grubundaki öğrenciler arasında benlik saygısı düzeyi açısından bir fark olmadığı görülmektedir. Yaş değişkeninin benlik saygısı üzerinde etkili olmadığı sonucu elde edilmiştir.

Tablo 8. Sınıf Değişkenine Göre Mesleki Benlik Saygısı Analizi
(Table 8. Analyses of Class Variable with Professional Self-Esteem)

		KT	df	KO	F	P
Mesleki Benlik Saygısı	Gruplar Arası	38.948	3	12.983	0.220	0.883
	Grup İçi	40723.618	689	59.105		
	Toplam	40762.566	692			

Yukarıdaki Tablo 8, sınıf değişkeni ile mesleki benlik saygısı ilişkisini göstermektedir. Aynı sınıfta okuyan öğrencilerin benlik saygıları ile farklı sınıf düzeyinde öğrenim gören öğrencilere göre mesleki benlik saygısı değerleri arasında bir fark görülmemiştir. Elde edilen sonuca göre; öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf düzeyi mesleki benlik saygısı üzerinde etkili değildir.

Tablo 9. Sınıf Değişkenine Göre Benlik Saygısı Analizi
(Table 9. Analyses of Class Variable with Self-Esteem)

		KT	df	KO	F	P
Benlik Saygısı	Gruplar Arası	397.633	3	132.544	2.036	0.107
	Grup İçi	44848.526	689	65.092		
	Toplam	45246.159	692			

Tablo 9 incelendiğinde aynı sınıf düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin benlik saygısı ile farklı sınıf düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin benlik saygı düzeyleri arasında bir fark olmadığı sonucuna varılmıştır. Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf düzeyinin benlik saygısı üzerinde etkili değildir.

Tablo 10. Bölüm Değişkenine Göre Mesleki Benlik Saygısı Analizi
(Table 10. Analyses of Section Variable with Professional Self-Esteem)

		KT	df	KO	F	P
Mesleki Benlik Saygısı	Gruplar Arası	527.839	2	263.920	4.526	0.011
	Grup İçi	40234.726	690	58.311		
	Toplam	40762.566	692			

Tablo 10 incelendiğinde aynı bölümde öğrenim gören öğrencilerin benlik saygıları ile diğer bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin mesleki benlik saygıları arasında fark olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak bölüm değişkeni ile mesleki benlik saygısı arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir.

Tablo 11. Bölüm Değişkenine Göre Benlik Saygısının Analizi
(Table 11. Analyses of Section Variable with Self-Esteem)

		KT	df	KO	F	P
Benlik Saygısı	Gruplar Arası	322.590	2	161.295	2.477	0.085
	Grup İçi	44923.569	690	65.107		
	Toplam	45246.159	692			

Tablo 11 incelendiğinde farklı bölümlerde öğrenim gören öğrenciler ile aynı bölümde okuyan öğrenciler arasında benlik saygısı düzeyi bakımından bir fark olmadığı sonucuna varılmıştır. Tablo 10'den farklı olarak bölüm değişkeninin öğrencilerin benlik saygısı düzeyleri üzerinde etkili olmadığı sonucu çıkarılabilir.

5. SONUÇ ve TARTIŞMA (CONCLUSION and DISCUSSION)

SUTEF' de yapılan araştırmada cinsiyet, yaş, sınıf ve bölüm değişkenlerine göre öğrencilerin benlik saygıları ile mesleki benlik saygıları arasında anlamlı bir fark olup olmadığı incelenmiştir.

Yapılan araştırmada, erkek öğrenciler kız öğrencilere göre daha yüksek benlik saygısına sahiptirler. Parker ve arkadaşlarının (1999), Chubb ve Fertman' ın (1997) yapmış oldukları araştırmalarda erkeklerin kızlara göre daha yüksek benlik saygısına sahip olduklarını

bulmuşlardır. Bu sonuçlar, SUTEF' de yapılan araştırmada elde edilen bulguları destekler niteliktedir. Cinsiyet değişkeni ile mesleki benlik saygısı arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür. Bu sonucu Healy ve arkadaşlarının (1987)' de farklı branşlardaki üniversite öğrencileri üzerinde yapmış oldukları bir çalışmada mesleki benlik saygısı ile cinsiyetler arasında anlamlı bir fark olmadığı sonucuna varmalarını desteklemektedir.

Yapılan araştırma sonucunda yaş değişkeninin mesleki benlik saygısı üzerinde etkili olduğu, benlik saygısı üzerinde etkili olmadığı görülmüştür. Aslan ve Akyol'un (2006) Çukurova Üniversitesi okul öncesi öğretmenliği, üç ve dördüncü sınıf öğrencileri üzerinde yaptıkları araştırmada yaş değişkeni ile mesleki benlik saygısı ve benlik saygısı aralarındaki ilişkilerde elde edilen sonuçlar bu araştırma sonuçlarını desteklemektedir.

Yapılan araştırmada bölüm değişkeni ile mesleki benlik saygısı arasında anlamlı bir ilişki olduğu, benlik saygısı ile anlamlı bir ilişki olmadığı bulunmuştur. Dinçer'in (2008) yayınladığı "Hemşirelik ve Ebelik Öğrencilerinin Benlik Saygısı ve Atılğanlık Düzeyleri" adlı yüksek lisans tezinde bölüm ile benlik saygısı arasında bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir. Bu çalışma, yapılan araştırma sonucunu desteklemektedir. Dilmaç ve Ekşi'nin (1999) "Meslek Yüksek Okullarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Yaşam Doyumları ve Benlik Saygılarının İncelenmesi" adlı araştırmasında farklı bölümler ile benlik saygısı arasında bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir. Bu çalışma da yapılan araştırmayı destekler niteliktedir.

TEŞEKKÜR (ACKNOWLEDGEMENT)

Çalışmalarımız sırasında bizlere her zaman destek veren Öğr.Gör.Dr. Bülent DİLMAÇ Bey' e teşekkürlerimizi sunarız.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

1. Yağışan N., Sünbül A.M., Yücalan Ö.B., (2007). "Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar ve Diğer Bölüm Öğrencilerinin Benlik İmgesi ve Denetim Odaklarının Karşılaştırılması". S.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Say:17, sayfalar:595-607.
2. Dilmaç B., Ekşi H., (2008). "Meslek Yüksek Okullarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Yaşam Doyumları ve Benlik Saygılarının İncelenmesi". S.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı:20, sayfalar: 279-289.
3. Erşan E.E., Doğan O., Doğan S., (2009). "Beden Eğitimi ve Antrenörlük Bölümü Öğrencilerinde Benlik Saygısı Düzeyi ve Bazı Sosyodemografik Özelliklerle İlişkisi". Klinik Psikiyatri Dergisi, Sivas, Cilt 12, Sayfa:35-42.
4. Yavuzer H., (1996). "Çocuk Psikolojisi". Remzi Kitabevi, İstanbul.
5. Yavuz Ş., (2007). "Son Çocukluk Dönemi Öğrencilerinin Saldırganlık Düzeylerinin Benlik Saygısı ve Bazı Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi", Yüksek Lisans Tezi, S.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
6. Dinçer F., (2008). "Hemşirelik ve Ebelik Öğrencilerinin Benlik Saygısı ve Atılğanlık Düzeyleri". Yüksen Lisans Tezi, Ç.Ü. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Adana.
7. Deniz M.E., Akuysal S., Çelik C., (2005). "Kırsal Alanlarda Ve Kent Merkezinde Yaşayan İlköğretim Öğrencilerinin Benlik Saygısı Düzeylerinin İncelenmesi", XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, 28-30 Eylül 2005, Denizli.

8. Cevher F. N., Buluş M., (2007). "Benlik Kavramı ve Benlik Saygısı: Önemi ve Geliştirilmesi". Akademik Dizayn Dergisi, Sayı:2, Sayfa: 52-64.
9. Avşaroğlu S., Üre Ö., (2007). "Üniversite Öğrencilerinin Karar Vermede Özsaygı, Karar Verme ve Stresle Başa Çıkma Stilllerinin Benlik Saygısı ve Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi". S.Ü. Sosyal Bil. Ens. Dergisi, Sayı:18, sayfalar: 85-100.
10. Super, D.E. and Crities, (1963). "Appraising vocational fitness by means of psychological tests (2nd ed.)". New York: Harper & Row.
11. Arıcak, O.T. (1999). "Grupla Psikolojik Danışma Yoluyla Benlik Saygısı ve Mesleki Benlik Saygısının Geliştirilmesi". (Yayınlanmamış Doktora Tezi). İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
12. Parker K.D., Suzanne T. Ortega, MaLinda N. Hill. (1999). "Gender Differences in Self- Esteem: The Impact of Religious, Sociodemographic and Familial Factors Among Black Americans." Challenge 10: 37-53.
13. Chubb N.H., Fertman C.I., and Ross J.L. (1997). "Adolescent Self-Esteem and Locus of Control: A Longitudinal Study of Gender and Age Differences." Adolescence 32: 113-129.
14. Healy C.C. and Others (1987). "Age and Grade Differences in Career Development among Community College Students". Review of Higher Education, v10 n3 p247-58.
15. Aslan D. ve Akyol A.K. (2006). "Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları ve Mesleki Benlik Saygılarının İncelenmesi". Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 15, Sayı 2, sayfalar: 51-60.